



Β' Περίοδος/ 21η Συνάντηση

«Επιδημιολογικές Οικονομικές &
Κοινωνικές Διαστάσεις της πανδημίας
του COVID-19»

Διαδικτυακή Εκδήλωση
26-28 Ιουνίου 2020





Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
Σχολή Δημόσιας Υγείας

University of West Attica
School of Public Health

ΤΜΗΜΑ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΥΓΕΙΑΣ
Public Health Policy Department

Οι κοινωνικές επιπτώσεις & οι ανάγκες κοινωνικής συνοχής και υποστήριξης

Γιώργος Κουλιεράκης
Αναπληρωτής Καθηγητής

Περίγραμμα παρουσίασης

- Πολλαπλές προκλήσεις για τη Δημόσιας Υγείας
- Περιβάλλον φόβου και **αυξημένης αβεβαιότητας**
- **Απειλές για την κοινωνική συνοχή**
 - ❖ Η οπτική της Κοινωνιολογίας της Υγείας
 - ❖ Η οπτική της Ψυχολογίας της Υγείας
- Προς ένα μοντέλο κοινωνικής ανθεκτικότητας

Σημασία διατήρησης της κοινωνικής συνοχής

- Παραδείγματα: Τυφώνας Katrina – SARS - Επιδημία H1N1
- Μοντέλα διαχείρισης: «εντολών – ελέγχου» vs «κοινωνικής συνοχής»
 - ενεργή συμμετοχή και ρόλος στους πολίτες (ατομική ευθύνη) → **απόκτηση αίσθησης ελέγχου**
 - σχέσεις εμπιστοσύνης μεταξύ των πρωταγωνιστών → **κοινωνική συναίνεση**
 - επανακαθορισμός των κοινωνικών αξιών (π.χ. ελευθερία, ισότητα, «οίκτος», εθνική ασφάλεια, εθνικισμός, ανεξαρτησία, κοινωνική δικαιοσύνη)

Το ερώτημα

Η πανδημία COVID-19 (με τα μοναδικά χαρακτηριστικά της),
«μας φέρνει πιο κοντά»;

Ή

θέτει σε κίνδυνο την κοινωνική συνοχή;

Οδηγίες «κοινωνικής απόστασης» ≠ Αίτημα
«προσέγγισης»



κοινωνική δυσπιστία (;)

Epidemic Psychology: A Model*

Οι 3 ψυχοκοινωνικές επιδημίες:

* Strong, Ph. (1990). Epidemic psychology: a model. *Sociology of Health and Illness*, 12(3): 249-259

1. Η επιδημία του φόβου «*epidemics can potentially create. . the war of all against all*” (Strong, 1990, p. 249)

- Έντονη καχυποψία για τους γύρω μας
- Παράλογες σκέψεις / υπερ-προστασία – Στιγματισμός
- Ρητορική πολέμου

2. Η επιδημία της ερμηνείας

- Πως προέκυψε ο ιός;
- Υπήρξαν έγκαιρες αντιδράσεις;

3. Η επιδημία της ανάληψης δράσης

- Η διαχείριση της κρίσης σε εθνικό / παγκόσμιο επίπεδο
- Οδηγίες / μέτρα προστασίας

Το μοντέλο κοινής λογικής

Κοινωνικο-πολιτισμικό πλαίσιο - Προσωπικότητα

Αναπαράσταση του κινδύνου

- Ταυτότητα
- Συνέπειες
- Αιτίες
- Χρονική πορεία
- Έλεγχος - θεραπεία

Απειλή

Συναισθηματική αναπαράσταση

Άγχος, φόβος, κατάθλιψη

Στάδιο 2. Διεργασίες
ελέγχου απειλής (coping)
(προσέγγιση, αποφυγή, κ.λπ.)

Στάδιο 2: Διεργασίες
ελέγχου συναισθημάτων
(coping) (άρνηση, θεική
βοήθεια, κ.λπ.)

Στάδιο 3: Αξιολόγηση των
στρατηγικών

Έκβαση της νόσου

Leventhal, H., Brissette, I. and Leventhal, E.A. (2003) The common-sense model of regulation of health and illness. In: Cameron, L.D. and Leventhal, H., Eds., The Self-Regulation of Health and Illness Behaviour, Routledge, London, 42-65.

Στάδιο 1: Ερεθίσματα

ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΤΩΝ ΣΥΜΠΤΩΜΑΤΩΝ

Κοινωνικά μηνύματα

Στρατηγικές αντιμετώπισης

➤ Φόβος

- **Πάλη (fight):** οι επίσημες Οδηγίες εξυπηρετούν το συμφέρον τους, εμπιστεύονται τις Αρχές, τηρούν τα μέτρα προστασίας.
- **Φυγή (flight):** Προσπάθεια (απο)διαφυγής της απειλής του κινδύνου
- **Πάγωμα (freeze)** Τα άτομα σταματούν τις όποιες παραγωγικές δραστηριότητες και απελπίζονται.

Από την καραντίνα, στην φυσική απόσταση (social distancing)

Μέτρα Δημόσιας Υγείας	Ψυχοκοινωνικές επιπτώσεις
Υποχρεωτική παραμονή στο σπίτι – κλείσιμο σχολείων - επιχειρήσεων	Κίνδυνος για διάρρηξη του κοινωνικού ιστού. Ο φόβος, το στρες και η κατάθλιψη μπορεί να είναι σε υψηλά επίπεδα και να έχουν τραυματικές επιπτώσεις στα άτομα. Αύξηση ενδο-οικογενειακής βίας Αισιοδοξία – εμπιστοσύνη στους θεσμούς και τους επιστήμονες
Ακύρωση σημαντικών συγκεντρώσεων - περιορισμός ταξιδιών	Ο φόβος, η αβεβαιότητα & η οικονομική ανασφάλεια επηρεάζουν την ανθεκτικότητα και την λειτουργικότητα της κοινότητας . Αύξηση της τηλε-εργασίας / εκπαίδευσης / ψυχαγωγίας, ως εναλλακτικές λύσεις στην απαγόρευση της άμεσης επαφής• βοηθούν την κοινότητα να διατηρήσει το αίσθημα της ενότητας (togetherness)
Κοινωνική αποστασιοποίηση (π.χ. απόσταση των ατόμων 1- 2 μέτρα, χρήση μάσκας)	Ο φόβος και το στρες παραμένουν• άγνωστες ακόμη οι συνέπειες, ειδικά εάν το μέτρο διατηρηθεί για αρκετό χρονικό διάστημα

Οι απειλές για την κοινωνική συνοχή

➤ Μαθητές / φοιτητές

- ✓ Κλείσιμο σχολείων -> παιδιά + γονείς στο σπίτι

➤ Φίλαθλοι

- ✓ Αποχή από μαζικές αθλητικές εκδηλώσεις – αναβολές αγώνων

➤ Εργαζόμενοι

- ✓ Δυσλειτουργία επιχειρήσεων, νοσοκομείων, μέσων μεταφοράς

➤ Μειονοτικές ομάδες (π.χ. Ρομά)

- ✓ Στιγματισμός (επιπρόσθετος), αμφισβήτηση στοιχείων πολιτισμικής ταυτότητας

➤ Μετανάστες

- Συνθήκες διαβίωσης / κοινωνικές συγκρούσεις

Οι τρέχουσες συνθήκες μας αναγκάζουν σε μια ξαφνική, σχεδόν βίαιη, μετάβαση στην εξ αποστάσεως εκπαίδευση, είτε με την ασύγχρονη μορφή της, είτε με τη μορφή "ζωντανών" διαδικτυακών μαθημάτων. Η πίεση είναι μεγάλη, ειδικά για όσες και όσους δεν είχαν την ανάλογη εξοικείωση στο περιβάλλον. Η αλλαγή του τρόπου, του περιεχομένου και των "υλικών" διδασκαλίας θέτει νέες προκλήσεις.

Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής
Τμήμα Πολιτικών Δημόσιας Υγείας

Το Τμήμα Σπουδές Έρευνα Εργαστήρια Προσωπικό Επικαιρότητα Επικοινωνία en

Ο ρόλος και η διαδικασία της πρόληψης μέσα στην Επιχείρηση



Πρόληψη από τα Αναπνευστικά Νοσήματα σε χώρους εργασίας



Πρόληψη, επαγγελματικές δραστηριότητες & κοινωνική προστασία εν μέσω Covid-19



Δημόσια Υγεία, Τρόφιμα και COVID-19



Διαχείριση του χρόνου αυτοπεριορισμού μένοντας στο σπίτι



COVID-19: Τα κατοικίδια & αδέσποτα ζώα



Το SARS-CoV-2 είναι ένα ιός που προκαλεί ασθένεια που χαρακτηρίζεται από υψηλό ποσοστό νοσηρότητας, βαρύνοντα, εγκατάλειψη, χαμηλή αυτοεκτίμηση, δυσκολίες στον ύπνο, αίσθημα μη ελέγχου της κατάστασης καθώς και αίσθημα στigmατοποίησης (Gammann, 1998; Albad, Fearday, & Saidat, 2010; Barratt, Shaban, & Moyle, 2011). Παράλληλα, μελέτη πάνω στον ιό SARS έδειξε πως οι άνθρωποι που δεν νοσούν είναι πολύ πιθανό να αισθάνονται φόβο σχετικά με το αν θα νοσήσουν και οι άνθρωποι που νοσούν να αισθάνονται φόβο σχετικά με το τι είναι αυτό που τους συμβαίνει, αν θα γίνουν καλά, τι επιπτώσεις θα έχει ο ιός στην υγεία τους, πόσο θα διαρκέσουν τα συμπτώματα και αν θα εμφανίσουν περισσότερα/χειρότερα συμπτώματα (Chua et al., 2004).

WORLD • COVID-19

Greece Has an Elderly Population and a Fragile Economy. How Has It Escaped the Worst of the Coronavirus So Far?



A man walks through the empty Monastiraki square, in central Athens on April 9, 2020, as the country remains under lockdown to stop the spread of COVID-19 disease caused by the novel coronavirus. ANGELOS TZORTZINIS/AFP via Getty Images

Μετά τον COVID-19 – Χτίζοντας την κοινωνική ανθεκτικότητα

- Οι επιπτώσεις στην ψυχική υγεία των ατόμων έχουν μια κοινωνική διάσταση → οι πιθανές στρατηγικές παρέμβασης πρέπει να υιοθετήσουν **μια συστημική προσέγγιση**.
- Οι μόνιμες επιπτώσεις της κοινωνικής και οικονομικής αναταραχής εξαιτίας του COVID-19 επαναπροσδιορίζουν το «φυσιολογικό».
- **Η κοινωνική ανθεκτικότητα: ένα σύνθετο εγχείρημα.**